

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I.

Рік LI... Ч. 103. Нью Йорк і Джерзі Ситі, субота, 27. травня 1944. No. 103. New York and Jersey City, Saturday May 27, 1944. Vol. LI.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.
П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.Tel. „Свободи“: BErgen 4-0237—4-0807
Tel. У Н Союз: BErgen 4-1016THREE CENTS in the United States of America.
FIVE CENTS elsewhere

Американський плян світового миру Аліанти об'єднують два фронти в Італії

Уряд Злучених Держав підготував начерк світового миру, подібний до плянів, проголошених в промові британського прем'єра Вінстона Черчіла в парламенті в середу 24. травня. Американський плян буде проголошений вже в недалекій будучині. Він обіймає створення світової ради з великих держав і зібрання представників інших держав, яке відповідало б світовому парламенту. Крім цього плян обіймає організацію міжнародної сили для втримання миру. Американський плян покривається з британськими плянами. Амери-

канські пляни миру обговорював секретар стейту Кордел Гол з підкомітетом Комісії для Заграничних Справ. Крім цього кілька разів пересилано цей плян до Лондону й з Лондону назад. Цей плян називають „Плян Гол“. На подібний лад буде теж функціонувати Адміністрація Ріліфу й Реабілітації Об'єднаних Держав. Гол порозумівається наперед з конгресом, щоб не повторити помилки, яку зробив президент Вільсон в 1919 році, коли то він склав самий плян всесвітньої організації, а американський конгрес його опісля відкинув.

Аліантський фронт під Римом, котрий держить п'ять армій, й полудневий фронт, на північ від Неаполю, на котрому стоїть восьма армія, вже зійшлися й об'єдналися в один фронт. Злука була вислідом знаменитих аліантських маневрів, що посунули аліантські лінії за 14 днів по надзвичайно трудному терені 6 миль наперед.

Аліантські повзові відділи перемогли ворога на Понтійських болотах. Об'єднання ліній насту-

пило коло містка коло Борга Граппа, на полудне від Літторії. На бувшому головному фронті аліантські війська виперли ворога з Сонніна й Рокасека деї Вольші поза Террачину. Німці, що держалися ще в П'єдімонте й Аквіні, пробувала даремне протиатаків.

Аліантські стратегіки сподіваються, що німці, програвши на лініях Густава й Гітлера, будуть ставити завзятий опір на уфортифікованій лінії повнжче Риму.

КОМІТЕТ ДЛЯ ЗЛУКИ ЗБРОЙНИХ СИЛ.

Урядово проголошено у Вашингтоні створення спільного комітету, складеного з представників армії й маринарки, для злуки всіх збройних сил Злучених Держав в одну цілість. Армію заступають: командант повітряних транспортів майор-генерал Гаролд Л. Джордж і бригадир-генерал Вільям Ф. Томпкінс; воєнну маринарку представляють: пенсіонований адмірал Джеймс Ричардсон і адмірал Джан С. МекКейн.

НА ЩО СКЛИКУЮТЬ ПОЛЬСЬКИЙ КОНГРЕС?

На передодні Конгресу Американської Польонії, що збереться 28. травня в місті Бофало, Н. Й. на наради, ньюйорський „Нови Св'ят“ вважає, що найважлишою ціллю того конгресу є таке:

„В життю Польщі конгрес може відіграти велику роллю, бо конгрес може голосно виявити перед світом ті правди, яких не може вповісти польський нарід, зв'язаний нині ворогами і союзниками, позбавлений голосу і шкальований німецькою пропагандою, советською, та іншими. Головною і найважливішою правдою є те, щоб ствердити перед цілим світом, що Польща не скалітулює перед насильством, звідки воно не походилоб — з сходу чи заходу, та буде боротись за свою справжню незалежність і територіяльну ненарушимість, і то в кожнім випадку, і в кожній ситуації, не зважаючи на те, які дипломатичні постанови булиб повзяті, в Тегерані чи деінде“.

Ось таке становище вважає згадана газета „прислугою“, зро-

бленою американському народови, бо ніби нею „перестерігається його, щоб не опирати політики Злучених Держав в Європі на фальшах і омані“. Далі каже, що коли американські поляки остерігають Америку перед „новим поділом Польщі“ (під чим, очевидно, треба розуміти втрату західно-українських і білоруських земель!), то це вони роблять теж „в обороні інтересів Америки“, бо евентуальний такий „поділ Польщі“ унеможливив би тривале замирення Європи, до чого Америка змагає.

При кінці ця газета ще каже, що конгрес „не сміє дати себе застрашити“ і таки заложити свій протест „проти явної чи тайної участі Злучених Держав в поділі Польщі“. Тільки тоді, каже газета, конгрес сповнить своє завдання.

ЖИДИ ВЕРТАЮТЬ ДО КИЄВА.

(ОНА). — Московська радіовисильня передала вістку, що починають вертати до Києва теж і жиди з України. Багато з них уже має знаходитись в місті і помагати відбудовувати понищені нацистами дома й іституції. Повернувши з глибини Советського Союзу евакуовані жидівські родини не застали дома живої душі. Нацисти в часі своєї господарки вигубили в Києві десятки тисяч жидів.

Московська радіовисильня теж проголосила, що до Києва вже перевезено Українську Академію Наук, та що відправлено туди Відділ Жидівської Культури при Українській Академії Наук. Український уряд взяв на себе обов'язок найти для жидівських науковців приміщення і виасигнував гроші на перевіз жидівського архіву до Києва.

КОНГРЕСМЕН СЕЛЛЕР ПРОТИ ПОЛЬСЬКОГО УРЯДУ.

(ОНА). — Демократичний конгресмен Селлер з Нью Йорку виступив проти польського уряду з обвинуваченням, що лондонські поляки вживають одержані в Америці гроші на викликання замішання в американським народі. Ці гроші були видані польському урядови в Лондоні на скріплення підземними польськими організаціями протинімецького руху в Польщі, казав конгресмен, але поляки замість підсилити боротьбу проти наїзника, викидали гроші на пропаганду. Він казав далі, що департамент справедливости має відомости, що Польський Інформаційний Центр виплачує гроші американським громадянам й організаціям, що не були зареєстровані у Вашингтоні як чужинські агенти.

Конгресмен Селлер говорив, що польський уряд в Лондоні веде в Америці велику пропаганду й удержує не тільки Польський Інформаційний Центр, але дає ще гроші різним пресовим агенціям, тощо. Це — казав конгресмен — неправильно, бо коли американці давали полякам гроші, то призначили їх на певну ціль для польського підпілля в краю, а не на пропаганду в Америці.

НЕ ВОРОЖИТЬ ДОБРА!

Це так собі толкує американська польська преса те, що аліантська Європейська Комісія Дорадча, що радить в Лондоні й приготувала вже плян повоєнної цивільної адміністрації в різних європейських краях, не обявлятим пляном — Польщі. Лондонський „Дзеннік Польскі“ протестує проти цього і домагається, щоб польська цивільна влада була впроваджена на польських землях зараз по закінченню війни. А як нема збоку великих потуг на це згоди, то, кажуть поляки, це Польщі добра не ворожить.

БІЛОРУСЬКІ ПАРТИЗАНИ ДІЮТЬ.

Московські комунікати подають вісти зневеличких боїв коло Станиславова, Вітебська й Мозира.

На Білоруси розвивають живу акцію партизанські відділи. Один з них прозався „Месник“; діє він в Мінщині, де він висаджує німецькі військові поїзди й підпадує газоліною повзи. Другий називається „Боевий“; за перші два тижні травня він знищив 13 ворожих залізничних поїздів.

СТАЛІН ПРИЙМАЄ ВИСЛАННИКА ПОЛЬСЬКОЇ РАДИ НАРОДОВОЇ.

Прем'єр Сталін прийняв, як подає „Юнаїтід Прес“, серед приязної атмосфери, висланників підпільної Польської Ради Народової в Польщі. На прийняттю були теж приявні: Вячеслав Молотов, комісар заграничних справ, і Ванда Васілевська, предсідниця Зв'язку Патріотув Польських у советським союзі.

СКІЛЬКИ Є В УКР. КАТ. ДІЄЦЕЗІ?

„Офішійел Кетолік Дайректорі“ за рік 1944, що вийшов з друку, нараховує в Злучених Державах, Алясці, та Гавайських островах 23,410,701 католиків. В тому є, як подає, 300,198 католиків в Українській Католицькій Дієцезії. Ось та дієцезія, як подається далі, має 2 єпископи, 117 священників, 134 парохій, 12 каплиць, 189 Сестер, 2 дієцезальні семінарі з 54 студентами, один дієцезальний гай скул з 70 учениками, один приватний гай скул з 50 учениками, 89 парохіяльних шкіл з 5,536 учениками, 11 релігійно-вакаційних шкіл з 560 учениками, що ходять до публичних шкіл. Учителями в тих школах є: 7 священників, постійно занятих, 144 Сестер і 69 світських учителів.

ШУКАЄТЕ ПРАЦІ?

Наперед погляньте на оголошення нових робіт у „Ukrainian Weekly“

EVERYBODY SAVING IN
BURY PAYDAY WAR BONDS

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

До праці — всі разом!

Ювілейна кампанія за приєднання членів оживила поважно організаційний рух в Українському Народному Союзі. Нема найменшого сумніву, що ювілей дав новий товчок для збільшення членів у нашій організації.

Маємо на це ясні докази в вислідах організаційної праці в багатьох відділах. Маємо докази, що де відділові урядники й члени взялися за працю, там організаційна праця дала бажані висліди: число членів зросло, часто без великого труду.

У справді великому числі відділів виконано працю в розмірах, намічених головним урядом організації. У певному числі відділів виконано працю поза ці розміри, себто зроблено більше, ніж було їх визначено за конечне письмом з головної канцелярії. Цим немовби доказано, що назначена з централі мета була встановлена справді дуже скромно, що це справді була мінімальна вимога.

Деякі відділи справді пописалися. Вони перейшли подану їм норму вдвоє, а деякі з них навіть більше, ніж у двоє. Це є примірні відділи, які можуть світити прикладом цілій організації. Як-

би всі відділи організації виявили таку дбальість і меткість, то Український Народний Союз скоро доходив би сотки тисяч членів.

Треба одначе рівночасно сказати, що є ще відділи, які щодо своєї праці в ювілейній кампанії остаються позаду. Є ще відділи, які не виконали навіть тої невеликої мінімальної квоти, яка була встановлена для них з головної канцелярії.

До тих відділів нам треба тепер звернутися зо закликком до праці. На томуж власне спертю цю ювілейну кампанію, що встановлено квоту дуже низько, а зроблено це з тою думкою, що всі відділи без виїмку візьмуть у ній участь. Кампанія спирається на засаді, що кожний відділ має в ній працювати. Що ні один не має складати свій тягар на інші плечі.

Нехайже тепер справді не буде між нами ні одного відділу, який не причинився би хочби мінімальною квотою, встановленою головною канцелярією, до зросту членства Українського Народного Союзу в рік його Золотого Ювілею!

ДЯДЬКО СЕМ

Берард Бейрук, дуже близький дорадник президента Рузвелта, дістав відзначення збоку журналу „Ди Чорчмен” за прислугу „при поширюванні доброї волі і порозуміння між усіма народами”. З цієї нагоди він сказав декілька слів про характер Дядька Сема, як і дещо таке, що звернене в тому напрямі, кудю Дядько Сем повинен тепер іти. А що це говорить така особа, що є в самому осередку американської політики, то вартує на ті думки звернути пильнішу увагу. Тим більше, що підносяться різні голоси, чому то про цього Дядька так мало чути в світі.

Отже Бейрук каже, що якби з тим Дядьком Семом не було, то так є, що він стає завжди по стороні — праведности. Часом, каже Бейрук, він трохи з тим опізнюється, але як уже зявиться, то дає себе відчути.

Той Дядько Сем, каже Бейрук, є теж сильніший, як ми думаємо, як і є ліпший, як ми собі це уявляємо.

Може ми у тій війні не зробили усе так, як повинні були, каже Бейрук. Але зараз питає: А чи Совети булиб видержали ні-

мецький наступ без американської помочі?! І чи був би хтось здержав японський наступ без Америки? І чи сам Чорчил не дякував Америці за допомогу, підкресляючи довг, який винна за ту допомогу Британія Злученим Державам? І чи Сталін не визнав, що американська зброя далася відчути на полях боїв советських армій?

А далі: Чи ми не годуємо всюди по світі голодних, чи не одягаємо нагих? Чи не спомагаємо Аліянтів всюди, по цілому світі, воєнним зняряддям?

Ствердивши те все, Бейрук підкреслив, що ми є найсильнішою потугою в світі. На це ми повинні пам'ятати, як і на те, що ту силу ми зобов'язані вживати справедливо. Далі сказав він, що по війні не піднесеться ніякий край — без нашої допомоги. І тут ми не повинні бути скупими, але теж і розтратними.

Ми не можемо ніколи забувати і за наші найвищі скарби, за наші ідеали, казав він, бо вони одні завжди заважували, коли ми ішли до якоїсь війни. А як ту війну виграємо, то матимемо знов змогу здійснювати великі

ідеї Вудрова Вилсона щодо міжнародної кооперації й створення такої міжнародної сили, що спинялаб агресії й нові війни.

Дядько Сем, заповідає Бейрук, буде у всьому справедливим — як у відношенню до себе, так і до інших. А це значить, що якщо він навіть вимагатиме чогось для власної безпеки, то не робити це ради своєї користі, а тільки ради забезпечення світового мира.

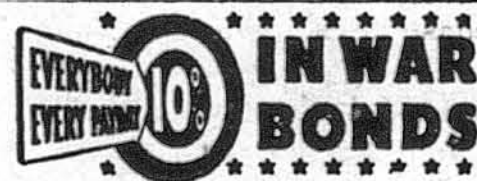
Та заки те все буде можна виконати, треба спершу — виграти війну. І на це Бейрук теж звертає увагу.

„ПОДКАРПАТСКАЯ РУСЬ І МИ”

Під таким наголовком пише „Свет” про те, що „зприводу недавно заключеного політичного союзу між Советською Росією і Чехословащиною многи американські карпаторосси махнули рукою на судьбу Підкарпатської Русі”.

Часопис пише, що згідно з Атлантийським Чартером теж і Підкарпатська Русь має право до самовизначення. І якщо „нарід Підкарпатської Русі буде вперто наставати, щоб злитись з великим русским народом”, то Советська Росія не піде проти цього бажання... Отже треба, щоб нарід сказав слово, бо „Москва мало освідомлена щодо того, чого собі бажає підкарпатський нарід”.

Ще далі цей часопис потішає „карпатороссов” тим, що Росія визволяє тепер чехів, та що чехи навіть якби забрали Підкарпатську Русь, то тоді ця країна вже дісталаб від них „справжню автономію”, бо „як Росія розділена на 16 автономних республік, то так і буде розділена Чехословачина — на Чехію, Словащину і Підкарпатську Русь”. Американським „карпатороссам” дораджує часопис не попадати зприводу цього в розпуку, а ждати, як розвинується подія та готовитись до несення реальної помочі, бо нарід в Підкарпатській Русі бідний, а інтелігенція розпорошена і дезорганізована.

Професор Ю. КИРИЧЕНКО
уділяє лекції музики, а саме: співу, гри на фортепіані, теорії, композиції диригентури.

Интересованих прохаю звертатись особисто або листовно: 97- Prof. GEORGE KIRICHENKO 60 St. Mark's Pl., New York 3, N. Y. (між 1 і 2 Ave.)

НА ПРОДАЖ ГОСТИНИЦЯ

В місті Джерзі Сіті, до якої заходять чужі й українці. Є shuffleboard, модерний 7-кімнатовий апартамент нагорі. Огріття горячою водою. Листовне згошення посилайте до:

SVOBODA c/o E. B. P. O. Box 346 Jersey City 3, N. J.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіза крові для подружого свідства.
● Гемороїди й желяки лікується без операції.
223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14. GRamercy 7-7697
Офісові години 10—7:30; неділя 11—1:30
Жінка-доктор до обслуги.
X & флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.

НІМЦІ ВИСИЛАЮТЬ МАДЯРСЬКИХ ЖИДІВ ДО ГАЛИЧИНИ.

(ОНА). — Югославський уряд в Каїро видав заяву на основі звідомлень своїх агентів на Мадярщині, що німці прислали до Будапешту спеціальну комісію, яка має вибирати з концентраційних таборів працездатних жидів і висилати їх до Галичини до будови військових укріплень. Кажуть, що дотепер вже вислано до Галичини около п'ять тисяч жидів.

МИРОН ЛИТВИН І СИН**УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ**

Обслуга щира і чесна

383 Morris Avenue,

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребамі по ціні так
низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,

NEW YORK CITY

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ Я ОКИЦЮ**МИХАЙЛО НАСЕВИЧ**

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,

PHILADELPHIA, PA.

Tel. MARKET 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами

В BRONX, BROOKLYN, NEW

YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 Prospect Avenue,

(cor. E. 155 St.)

BRONX, N. Y.

Tel.: MEtrose 5-6577

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН

І вище

ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ

І ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN

FUNERAL HOME

433 STATE STREET,

PERTH AMBOY, N. J.

Phone: Perth Amboy 4-4648